

Česká školní inspekce

Pardubický inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Pardubice – Polabiny, Družstevní 305

Družstevní 305, 530 09 Pardubice – Polabiny

Identifikátor školy: 600 096 211

Termín konání inspekce: 3. – 11. listopad 2003

Čj.:	J2-1299/03-2651
Signatura:	oj2cx113

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v matematice, českém jazyce, anglickém jazyce, prvouce, přírodovědě, rodinné výchově, zeměpise, praktických činnostech a informatice vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v matematice, českém jazyce, anglickém jazyce, prvouce, přírodovědě, rodinné výchově, zeměpise, praktických činnostech a informatice vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v matematice, českém jazyce, anglickém jazyce, prvouce, přírodovědě, rodinné výchově, zeměpise, praktických činnostech a informatice vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Pardubice – Polabiny, Družstevní 305 je příspěvkovou organizací sdružující základní školu, školní družinu a školní jídelnu.

V letošním roce navštěvuje školu 622 žáků rozdělených do 25 tříd, přičemž kapacita školy je 800 žáků.

Výuka v jedné třídě 6. ročníku se od 1. září 2003 uskutečňuje podle vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním informatiky a výpočetní techniky, čj. 16 845/2001-22, ve všech ostatních třídách školy dle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuku hospitovaných předmětů matematika, český jazyk, prvouka a přírodověda realizují učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí.

V době inspekce ze šesti učitelek anglického jazyka pouze jedna splňovala požadavky odborné i pedagogické způsobilosti pro výuku daného cizího jazyka. Další tři byly odborně způsobilé pro výuku jiných předmětů. Dvě učitelky byly nekvalifikované.

Rodinnou výchovu v letošním školním roce vyučuje osm vyučujících s pedagogickou způsobilostí.

Zeměpis učí z větší části pedagog s odbornou a pedagogickou způsobilostí a menší počet hodin dva učitelé s pedagogickou způsobilostí.

Výuka praktických činností a informatiky na 2. stupni byla v době inspekce uskutečňována jedním učitelem s odbornou a pedagogickou způsobilostí a šesti učiteli se způsobilostí pedagogickou.

Skladba pracovních úvazků pedagogických pracovníků, sledovaná vzhledem k hospitovaným předmětům, v maximální míře zohledňuje jejich odbornou a pedagogickou způsobilost.

Organizační řád školy i organizační schéma jsou funkční, kompetence vedoucích pracovníků jsou jednoznačně vymezeny. K dobrému chodu školy napomáhá Pracovní řád školy. Vypracovaná Koncepce rozvoje školy, Pracovní plán školy na školní rok 2003/2004 i měsíční porady pedagogických pracovníků slouží ke konkretizaci záměrů rozvoje školy a k jejímu bezproblémovému chodu i vnitřnímu přenosu informací. Obsahem jednání předmětových

komisí bývá nejčastěji příprava akcí a žákovských soutěží (účast žáků je velmi vysoká a výsledky velmi dobré), tvorba a dodržování tematických plánů učiva. Chybí koordinace tematických plánů mezi vyučovacími předměty matematika a fyzika v 6. ročníku. Zápisy z jednání předmětových komisí obsahují probírané body, ale většinou bez závěrů nebo hodnocení. K podstatným otázkám činnosti školy se přibližně jednou za čtvrtletí schází poradní sbor ředitele školy ve složení: zástupci ředitele, zástupci učitelů 1. a 2. stupně a školní družiny.

Ředitel školy má vypracovaný Plán hospitační a kontrolní činnosti pro školní rok 2003/2004. Vedené hospitační záznamy prokazují efektivitu hospitací a následně vliv na kvalitu výchovně-vzdělávacího procesu. Vzhledem k termínu inspekce nelze hodnotit dopad hospitací na vedení začínajících učitelů v letošním školním roce. Učitelé se účastní dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP), což se u některých z nich projevuje zkvalitňováním průběhu výuky. Škola má vypracovaný Rámcový plán DVPP pro školní rok 2003/2004.

V hodnocení zaměstnanců školy, které má hlavní vliv na výši jejich nenárokových složek platu, je zohledněn jejich profesionální růst.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve sledovaných vyučovacích předmětech umožňují efektivně realizovat přijaté vzdělávací programy, jsou celkově velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Všechny pavilony školy prošly vnitřní rekonstrukcí, po které je žákům vytvořeno velmi příznivé prostředí. Nově vznikla místnost pro výchovnou poradkyni, kde jsou vytvořeny vhodné podmínky pro jednání s rodiči i žáky. V areálu školy bylo vybudováno hřiště pro hokejbal.

Úroveň materiálně-technických podmínek umožňuje realizovat přijaté vzdělávací programy. Ke vzdělávání a výchově žáků slouží celkem 35 učeben, z tohoto počtu je 10 odborných. Dále tělocvična, gymnastický sál, školní hřiště a hřiště školní družiny. Pro pobyt a výuku žáků s tělesným postižením ve třídě slouží speciální lavice. Materiálně-technické podmínky pro pedagogické pracovníky (kabinety) jsou skromné.

Žákům je umožněn přístup na Internet v době před vyučováním a odpoledne pokud pracovníci informatiky neslouží k výuce.

V odpoledních a zejména večerních hodinách využívá tělocvičnu a školní hřiště veřejnost.

Vedení školy má představu a plán zlepšování materiálně technických podmínek školy.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Přijaté vzdělávací programy jsou školou realizovány v plném rozsahu.

Na 2. stupni je ve všech třídách v předmětech matematika a český jazyk (mají-i žáci 4 hodiny týdně těchto předmětů) vždy jedna z vyučovacích hodin v týdnu dělená s polovičním počtem žáků. Třídy VII. A, VIII. A a IX. A mají v učebním plánu vždy o jednu hodinu týdně matematiky navíc.

V rámci praktických činností se na 2. stupni vyučují předměty technické práce, pěstitelství a kromě jedné třídy ve všech ročnících informatika. Dvě šesté třídy kombinují informatiku a pěstitelství, zbývající šestá třída (s rozšířenou výukou informatiky má tento předmět samostatně 2 hodiny týdně a v praktických činnostech se učí pěstitelství a technické práce). Od sedmého ročníku mají vždy třídy „A“ jako praktické činnosti jednu hodinu informatiky za týden. Ostatní třídy v sedmém ročníku střídají týdně 1 hodinu informatiky s pěstitelstvím, v osmém a devátém ročníku s technickými pracemi.

Přijatý vzdělávací program je realizován.

Škola se řídí platnými učebními dokumenty. Kontrolou třídních knih a tematických plánů v hospitovaných předmětech bylo zjištěno, že škola vyučuje podle platných osnov. Úpravy učebního plánu na podmínky školy jsou v souladu s možnostmi stanovenými závaznými realizovanými učebními plány. Tato skutečnost byla zjištěna porovnáním učebního plánu školy s rozvrhem hodin jednotlivých tříd a reálnou výukou.

Výuka je uskutečňována v souladu s učebními dokumenty přijatých vzdělávacích programů. Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Rozvrh hodin respektuje psychohygienická hlediska. Ve prospěch žáků je přestávka mezi 1. a 2. vyučovací hodinou patnáctiminutová, po 2. hodině je přestávka dvacetiminutová, kterou žáci využívají k relaxaci v areálu školy. Školní řád obsahuje práva i povinnosti žáků. Ředitel školy se schází s Radou žáků a využívá případných podnětů z jejich strany. Své připomínky mohou žáci též vložit do „schránky důvěry“. Informační systém vůči žákům a rodičům je účelný. Pro sjednocení hodnocení žáků má škola vypracovaný vlastní klasifikační řád. Provozní řády odborných učeben jsou vypracovány a žáci s nimi seznámeni.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Kvalifikovaná výchovná poradkyně pracuje podle pravidelně aktualizovaného ročního plánu práce obsahujícího profesní poradenství, spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou Pardubice (dále PPP), konzultace se sociální pracovníci, spolupráci s dyslektickými asistentkami i vyučujícími, kteří učí žáky s vývojovými poruchami učení. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (61 žáků) jsou vypracovány individuální vzdělávací programy, se kterými byli seznámeni rodiče dotčených žáků. U žáků (36 žáků), na které škola žádá navýšení finančních prostředků, neboť jejich diagnostikovaná porucha by je opravňovala k zařazení do speciálního školství, podepsali rodiče závazek o spolupráci při nápravě defektu. Těmto žákům se při nápravě vývojových poruch učení věnuje celkem 11 dyslektických asistentek. Ve škole jsou integrováni 3 žáci s tělesným handicapem (z toho 2 mají osobní asistenty) a 1 se smyslovým, jimž je věnována náležitá péče. Ve prospěch těchto žáků škola úzce spolupracuje se Speciální školou Svítání v Pardubicích, Jedličkovým ústavem Praha a SPC Hradec Králové. Rodiče žáků mají ve škole možnost pravidelných konzultací s psycholožkou z PPP Pardubice.

Výchovné poradenství úspěšně přispívá ke zlepšování výchovně-vzdělávacího procesu zejména ve prospěch žáků a rodičů.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice

Hospitace byly uskutečněny ve všech ročnících, na 2. stupni u všech vyučujících matematiky. Výuka matematiky probíhá v souladu s učebními osnovami, které mají všichni vyučující rozpracované v tematických plánech. Veškeré sledované hodiny byly učiteli připravené. Cíle výuky navazovaly na předcházející učivo, byly přiměřené znalostem a schopnostem žáků a vždy splněny. Respektování individuálních vzdělávacích potřeb žáků bylo zřetelné spíše na 1. stupni. V 6. ročníku není učivo o objemech těles a převodech jednotek objemu časově koordinováno s fyzikou.

Výhodou pro výuku matematiky je skutečnost, že všichni vyučující splňují podmínku odborné a pedagogické způsobilosti a mají delší pedagogickou praxi. U začínajícího učitele, který má veškeré předpoklady k tomu, aby se stal úspěšným pedagogem, se v době inspekce zatím neprojevila metodická pomoc zkušených učitelů a vedení školy.

Výuka probíhala v kmenových třídách bez využití didaktické techniky. Vyučující 1. stupně měli vždy připravené tabule a učebny účelně vyzdobeny tak, aby pro žáky bylo vytvořeno podnětné prostředí. Na 2. stupni chyběla většinou prodloužená expozice učiva (využití nástěnných a magnetických tabulí apod.), která by žákům pomohla k upevnění probírané učební látky. K výuce sloužila ucelená řada učebnic a pracovních sešitů (na 1. stupni), sbírek úloh z matematiky (v nejvyšších ročnících) a nakopírované materiály. Názorné pomůcky byly ve vyučovacím procesu využívány zejména na 1. stupni.

Vyučovací čas hospitovaných hodin byl vždy efektivně využit, členění hodin bylo účelné. Ve většině hodin na 1. stupni byli žáci stále vytíženi přiměřeným množstvím smysluplných pestrých činností, které byly propojené v logickém sledu. Hry, matematické soutěže, využívání přirozené soutěživosti žáků, názorné pomůcky, často vyrobené vyučujícími, ve vhodnou chvíli zařazované relaxační činnosti, přiměřené měnění metod a forem práce, umožňování alternativních způsobů řešení úkolů, to vše činilo vyučovací hodiny efektivními. Velmi často byly úspěšně uplatňovány prvky činnostního a kooperativního učení. Ne vždy se však dařilo žáky optimálně vést při řešení slovních úloh – většinou bylo málo dbáno na porozumění textu slovních úloh.

Na 2. stupni byly kvalitní hodiny tehdy, když vyučující vystupoval jako organizátor nabízející žákům výklad učiva induktivní metodou s přiměřeným tempem respektujícím věkové zvláštnosti žáků a umožňující, aby žáci sami zobecňovali získané nové poznatky. V některých hodinách vyučující nenabízeli, ani neumožňovali žákům využívat při řešení úkolů alternativní postupy, málo využívali geometrických modelů a konkretizace matematických pojmů a vztahů. V nižších ročnících nebyly v době inspekce důsledně opravovány žákovské sešity.

Zatímco relaxace žáků v průběhu hodin na 1. stupni byla samozřejmostí, na 2. stupni byla uplatňována sporadicky.

V hospitovaných hodinách na 1. stupni byla prováděna motivace žáků vhodným navozením nového učiva, v jednom případě však oznámení cíle hodiny působilo na žáky demotivačně. Na 2. stupni bylo motivování žáků spíše podceňováno, soustředilo se pouze na oznámení cíle a průběhu hodiny a zopakování potřebných vědomostí. Přesto zájem o výuku a aktivita žáků byla patrná ve všech sledovaných hodinách na celé škole. Napomáhalo tomu (až na výjimku v jedné třídě) příznivé pracovní klima vytvářené akceptováním stanovených pravidel mezi učiteli a žáky, vzájemným respektem a porozuměním, verbální i neverbální komunikací učitelů se žáky, využívanou možností žáků vyjadřovat svůj vlastní názor. Motivačně na žáky též působily pochvaly a oceňování pokroku.

Hodnocení žáků má spíše pozitivně-motivační charakter, klasifikace je žákům učitelem zdůvodňována. Zejména na 1. stupni jsou respektovány individuální dispozice žáků. V žákovských knížkách žáků 2. stupně je poměrně nízký počet známek z ústního zkoušení.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice jsou celkově velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce

Výuka vychází z učebních osnov a je plánována prostřednictvím tematických plánů. Během inspekčního výkonu byly navštíveny hodiny orientované na všechny složky předmětu.

Velmi dobré personální zajištění (100% pedagogická a odborná způsobilost učitelů) se pozitivně promítlo do odborně správné výuky. Kontinuita probíraného učiva byla zřejmá ve všech sledovaných hodinách. Rozdíl se projevil v metodické promyšlenosti hodiny.

Výuka českého jazyka se odehrává v kmenových třídách. Část učebních pomůcek je staršího data. Názorným nástěnným materiálem vztahujícím se k učivu mluvnického charakteru jsou třídy vybaveny zejména na 1. stupni. Nákup dalších pomůcek - slovníky a pravidla českého pravopisu pro vyšší ročníky je realizován dle finančních možností školy.

Na 1. stupni probíhalo vyučování v esteticky i didakticky podnětných učebnách, na 2. stupni v kmenových učebnách se standardní kvalitou. Ve výuce pracovali žáci zejména s učebnicemi a sešity. Ve většině hodin je doplnily učební pomůcky nebo další materiály (kopírované texty, beletrie, maňásky). Činnost se slovníky a pravidly českého pravopisu byla minimální. Didaktickou techniku využívali vyučující v některých hodinách na 1. stupni.

Kvalita psychohygienických podmínek souvisela s průběhem vyučování, metodicky jednotvárná výuka ji ovlivnila negativně.

Pestrost a rozmanitost forem a metod práce byly ve sledovaných hodinách uplatňovány v závislosti na pedagogických zkušenostech a metodické zdatnosti vyučujících. V menší části výuky, kde převládá frontální způsob výuky, byla patrná vyšší aktivita vyučujících nad aktivitou žáků. V různých formách byl zařazován více či méně efektivní řízený rozhovor, procvičování z učebnice, práce jednoho žáka u tabule. Vyučující nevytvářeli dostatečný prostor k vlastním učebním činnostem. Větší část výuky byla postavena na vzájemné spolupráci vyučujících a žáků. Vycházela z demokratického principu spolurozhodování a spoluodpovědnosti. I v této výuce se objevoval sice frontální způsob, ten byl však doplňován o tvořivé úkoly, dramatizaci činností, práci ve dvojicích. Vyučující vycházeli ze zkušeností a znalostí žáků, kteří měli možnost podílet se tak větší měrou na obsahu hodiny, učitelé využívali mezipředmětových souvislostí. Učitelé věnovali dostatek času na procvičování daného tématu. Zohledňovali rozdílné pracovní tempo žáků a věnovali jim dle potřeby individuální péči.

Ve většině hodin žáci aktivně spolupracovali s vyučujícími, přirozeným způsobem byli zapojeni do průběhu vyučovacího procesu. Žáci byli motivováni zejména aktualizací, tvořivými úkoly, ale i osobním příkladem vyučujících

Interakce a komunikace mezi učiteli a žáky byly bezkonfliktní. Učitelé oceňovali práci i výkon žáků, napomínali a opravovali s porozuměním a taktně. Žáci byli vedeni ke kvalitnímu vyjadřování, na druhé straně byla zaznamenána i přílišná verbální dominance vyučujících.

Prověřování znalostí bylo ve sledovaných hodinách prováděno většinou formou společného opakování učiva. Při hodnocení výkonu žáků často nebylo vždy hodnocení splnění cíle i práce žáků, stejně tak sebehodnocení a sebereflexe. Kladem byla přirozená autorita většiny učitelů, jejich vstřícnost a snaha o partnerské jednání s žáky.

Úroveň průběhu a výsledků vzdělávání v předmětu český jazyk na prvním i druhém stupni je velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v anglickém jazyce

Předmět je vyučován v tříhodinové týdenní časové dotaci. Vymezené výukové cíle se shodovaly s aktuálním složením tříd. Probírané učivo odpovídalo učebním osnovám. Učivo bylo žákům předkládáno věcně i odborně správně.

Výuka se odehrávala v kmenových třídách a v jazykové učebně, jejíž uspořádání bylo standardní (lavice ve třech řadách), což nepodporovalo komunikativní formy výuky. K výzdobě zde byly mimo jiné použity žákovské projektové práce. V hodinách měli žáci k dispozici aktuální učebnice a pracovní sešity. V jedné lekci pracovali i s knihou krásné literatury v originále. Kromě učebních textů učitelky využívaly různé kartičky se slovy, otázkami, nakopírované pracovní listy apod.

Struktura sledovaných hodin odpovídala stanoveným cílům. Vyučovací jednotky byly vesměs pestré, vystřídalo se v nich mnoho různých aktivit. Lekce zpravidla začínaly krátkým rozmluením a zopakováním slovní zásoby. Pokračovaly procvičováním a upevňováním vysvětlených gramatických jevů. Při zadávání úkolů učitelky ověřovaly jejich pochopení. Po samostatné práci většinou následovala její kontrola. Zpětnou vazbu učitelky nezanedbávaly, dohlížely na bezchybnou výslovnost žáků i na gramatickou správnost opakovaných jevů. Část vyučovacího času byla věnována různorodé práci s textem - četbě, překladu, reprodukci, vyhledávání informací atd. Činnost s učebnicí a pracovním sešitem vhodně doplňoval poslech magnetofonu. Průběžně byly uplatňovány prvky kooperativního učení - při nácviku rozhovorů, při komunikativních hrách i při procvičování gramatiky. Organizační pokyny byly vydávány převážně v angličtině, někdy s českým překladem. Tempo výuky učitelky přizpůsobovaly schopnostem žáků i okamžité situaci. V navštívených hodinách zpravidla nechybělo zařazení relaxačních prvků.

Vyučující žáky motivovaly hrou, písničkou, říkankou, zajímavými úkoly, pochvalou, povzbuzením nebo oceněním za práci. Zájem žáků o výuku byl zřetelný, ve většině hodin aktivně spolupracovali s učitelkami.

Vzájemná komunikace byla založena převážně na oboustranné důvěře a na respektování dohodnutých pravidel. Žáci měli vesměs možnost dotazů, mohli vyjadřovat svůj názor. Ve dvou hodinách vládla velice příjemná atmosféra vytvořená osobností vyučující, jejím pedagogickým taktem i vynikající znalostí jazyka. Ve všech vyučovacích jednotkách byli žáci vedeni k rozvoji komunikativních dovedností.

Hodnocení v průběhu výuky bylo zaměřeno pozitivně. V několika hodinách byli žáci za správné odpovědi výrazně chváleni, což je motivovalo k další práci. Několikrát se uplatnilo i vzájemné hodnocení žáků. Klasifikace byla vždy odůvodněná. Celkové zhodnocení činnosti žáků v závěru vyučovacích jednotek občas scházelo.

Úroveň výuky anglického jazyka je hodnocena jako velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v prvouce a přírodovědě

Sledované hodiny byly kvalitně připravené, jejich témata navazovala na předcházející výuku. Učitelé měli stanovené přiměřené vzdělávací cíle, zohledňovali individuální možnosti žáků. Žákům se specifickými potřebami věnovali péči v souladu s individuálními vzdělávacími plány.

Úroveň hodin pozitivně ovlivnila kvalifikovanost všech vyučujících. Výuka byla vedena věcně a odborně správně.

Vybavení a uspořádání učeben zohledňovalo činnosti žáků 1. stupně. Většina tříd je vybavena koberci a nábytkem vhodným pro daný věk žáků. Všechny učebny byly esteticky vyzdobené květinami, nástěnnými obrazy a množstvím žákovských prací. V hodinách učitelé používali názorné pomůcky – atlasy, encyklopedie, globus, mapy, ovoce, zeleninu, obrazový materiál, dětskou lékárničku. Z didaktické techniky využili radiomagnetofon.

Organizace shlednutých hodin byla promyšlená, pokyny učitelů srozumitelné, měly logickou návaznost. Nové informace často vycházely z vlastních poznatků žáků, podněcovaly je k uvažování a samostatnosti, plynule navazovaly na probrané učivo. Výklad nového učiva byl doplněn ukázkami na mapě či globusu, výuka byla podložena množstvím názorných pomůcek. Žáci často pracovali ve skupinách či v kruhu na koberci. Nechybělo zpestření zajímavostmi k učivu. Vyučovací čas učitelé využili efektivně, volili aktivizující metody a formy práce. Tempo výuky bylo přiměřené, průběžné zařazení pohybově-relaxačních chviliek zvyšovalo pozornost žáků.

Žáci byli motivováni v úvodních částech seznámením s náplní hodiny, v průběhu pak střídáním činností a volbou pestrých forem práce s uplatněním písniček, říkadel, soutěží a her. Uplatnění místních znalostí žáků z okolí školy a jejich bydliště i využití poznatků z vycházek a exkurzí přispělo k zájmu žáků o předmět.

Komunikace učitelů se žáky byla většinou založena na jejich přirozené autoritě. V hodinách byl vytvářen prostor pro vzájemnou diskusi, žáci měli možnost vyjádřit svůj názor. Osobnost žáků je ve škole respektována. Ve všech hodinách žáci dodržovali pravidla slušného chování.

Hodnocení žáků mělo převážně charakter pozitivní motivace. Učitelé ověřovali výchozí vědomosti, respektovali individuální dispozice žáků. Zkoušení a opakování zohledňovalo širší souvislosti, hodnocení bylo objektivní a zdůvodněné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech prvouka a přírodověda jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v zeměpise

Navštívené hodiny měly stanovené přiměřené výukové cíle. Probírané kapitoly vycházely z učebních osnov a vypracovaných tematických plánů, navazovaly na předcházející učivo, které bylo žákům předkládáno věcně i odborně správně.

Vyučování probíhalo v kmenových třídách, vybavených standardním nábytkem, v obvyklém uspořádání. Kromě učebnic byly při výuce využity ještě nástěnné mapy a atlasy. Obrazový materiál, eventuálně doplňující informační texty (encyklopedie apod.) zcela chyběly.

Hodiny měly klasickou stavbu, jejich úvod byl věnován opakování a procvičování probraného učiva formou ověřování vědomostí jednotlivých žáků u tabule a samostatného vypracovávání odpovědí na otázky z učebnice ostatními žáky. V další části vyučující ve spolupráci s žáky a za pomoci map a atlasů vyvozovali nové poznatky. Následoval zápis do sešitů. Závěr výuky patřil zopakování právě předložené učební látky. Čas jedné celé vyučovací jednotky byl věnován opakování předchozího tematického celku. Veškerá aktivita však vycházela pouze od vyučující, z hlediska činnosti žáků nebyl čas využit dostatečně efektivně. Tempo výuky ve všech hodinách korespondovalo s možnostmi žáků, relaxační prvky začleňovány nebyly.

Vyučovací jednotky byly motivačně chudé, pouze občas se objevilo zapojení mezipředmětových vztahů či životních zkušeností žáků, problémová otázka nebo pochvala.

Vzájemná komunikace mezi pedagogy a žáky byla založena na akceptování předem dohodnutých pravidel. Žáci měli vesměs prostor pro otázky i vyjádření vlastního názoru.

Hodnocení bylo užíváno jen při opakování učiva, a to ve formě známkování výkonu zkoušených žáků. Klasifikace byla zveřejněná a odůvodněná. V dalších částech hodin se hodnocení vyskytovalo pouze sporadicky, v závěru chybělo úplně.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v zeměpisu jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v rodinné výchově

Hospitace proběhly u šesti vyučujících daného předmětu. Učivo navazovalo na předcházející probíraná témata, stanovené cíle byly reálné a vyučující s nimi v úvodu hodin žáky seznamovali. Žáci v rámci výuky systematicky navštěvují i cykly odborných přednášek, které probíranou teorii doplňují a oživují. Tematické plány jsou vypracovány vždy pro všechny třídy ročníku jednotně. Je v nich naplánováno i učivo z oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí a volby povolání.

Po odborné stránce na kvalitu hospitovaných hodin rodinné výchovy neměla většinou vliv chybějící odborná způsobilost vyučujících. Jejich předností naopak většinou byla dobrá znalost tříd a žáků. Nižší úroveň jedné vyučovací jednotky způsobily nevhodně použité metody a formy práce, částečně i chybějící pedagogické zkušenosti (viz dále).

Hospitované hodiny se uskutečnily v kmenových učebnách tříd. Učitelé použili několikrát namnožené pracovní listy nebo testy, v jedné hodině byl využit naučný slovník, v jiné obrazový nástěnný materiál.

Většina hodin byla vedena frontálním stylem výuky, řízeným rozhovorem učitele se žáky. Tuto základní metodu práce ale učitelé často doplňovali skupinovými aktivitami žáků, diskusemi, spoluúčastí žáků na vyvozování pojmů a tvorbě zápisu, scénkami. V méně zdařilé hodině se vyučující s malou praxí nedopustil věcných chyb, jeho výklad však přecházel v přednášku bez zapojení žáků.

Motivace žáků nebyla prezentována vždy slovní formou, v řadě případů ji přinášela sama atraktivita probíraného téma např. volba partnera, kouření. Vyučující zařazovali často zajímavosti, uplatňovali mezipředmětové vztahy a využívali zkušenosti žáků. Kvalitě jedné hodiny ublížila nereálnost probírané tematiky (chování obyvatelstva při nenadálém výbuchu sopky).

Hodiny vedené efektivnějšími metodami práce se vyznačovaly přirozenou kázní žáků, přátelskou atmosférou, ochotou diskutovat a veřejně prezentovat své názory. V hodinách, ve kterých žáci nebyli zataženi do probírané tematiky, se projevovala nekázeň a nepozornost.

Ve většině hodin pedagogové žáky chválili, podporovali jejich aktivitu a cenili odvahu prezentovat veřejně vlastní názory. Zaznamenány byly i prvky sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků, klasifikace v žádné z hospitovaných hodin neprobíhala. Závěrečné celkové zhodnocení průběhu hodin a pochvala výrazněji spolupracujících žáků chyběly.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v rodinné výchově jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v praktických činnostech a informatice

Během inspekce byly navštíveny, kromě jednoho případu, hodiny všech pedagogů, kteří vyučují popisované předměty. Tematické plány mají vyučující pro celé ročníky vypracovány jednotně. V případě různého počtu hodin v učebním plánu tříd diferencují hloubkou probírané učební látky. Tematické plány informatiky pokrývají většinu základních oblastí oboru. Technické práce mají pro každý ročník připravenou výrobu asi 5 konkrétních výrobků. Žáci pracují hlavně se dřevem, v plánu jsou i modely z papíru, práce v keramické dílně nebo (okrajově) základy elektrotechnických zapojení. Minimum pozornosti je věnováno práci s kovem. Technické práce se vyučují také jako volitelný předmět. Pěstitelství je tradičně vyučováno i vzhledem k potřebě údržby rozsáhlého areálu (péče o vzhled okolí školy).

Chybějící odbornou způsobilost kompenzovala většina vyučujících zvýšeným důrazem na praktickou stránku probírané problematiky a faktickou činnost žáků.

Pro hodiny praktických činností má škola k dispozici školní dílnu, školní kuchyň, 2 učebny informatiky, keramickou dílnu a školní pozemek. Některé hodiny pěstitelských prací probíhají

v učebně přírodopisu. Vybavení školní dílny je sice už starší, ale dílna je prostorná, dobře zařízená a vybavená. Vitríny obsahují velké množství ukázek výrobků. V kabinetu dílen mají vyučující k dispozici většinu potřebných nástrojů. Základem keramické dílny, která nahradila bývalou dřevodílnu, je hrnčířský kruh a samostatně umístěná keramická pec. Škola nebyla vybavena počítači v rámci projektu INDOŠ (Internet do škol). V jedné počítačové učebně je v síti propojeno 15 počítačů pro žáky a učitelský počítač. Zavěšený dataprojektor umožňuje promítání informací pro všechny žáky. Druhá učebna má počítačovou síť už staršího data, která je určena k modernizaci. Cílem je vytvoření pracoviště k využívání výukových programů v jednotlivých předmětech. V době inspekce nebyla provozována.

Výklad učiva o hardwaru ve sledovaných hodinách informatiky byl založen na praktické ukázce všech popisovaných součástí, ve dvou případech byly obrázky nedostupných zařízení promítány dataprojektorem. Ke škodě věci šel někdy výklad i zápis látky příliš do podrobností a v případech menší zapojenosti žáků do výuky způsoboval u části žáků únavu a pokles výkonu. Učitelé látku vykládali obvykle v krátkých úsecích, po kterých následovaly pasáže praktického zkoušení. Pouze v jedné hodině měl výklad nevhodně podobu učitelské přednášky v souvislé délce 25 minut. Najednou bylo teoreticky probráno množství nových pojmů (funkce většiny kláves počítačové klávesnice) s minimem aktivizujících činností pro žáky. Teprve poté žáci dostali za úkol odtrženě vyzkoušet a procvičit nové informace. Technické práce a pěstitelství se vyznačovaly minimem nezbytné teorie a důrazem na opravdovou činnost žáků. Jedna teoretická hodina pěstitelství byla oživena skupinovou prací a žakovskými pokusy.

Ve většině hodin byli žáci motivováni předpokládanými výsledky své práce, někdy i jejich ukázkami. Učitelé často sdělovali své poznatky z praxe nebo se odkazovali na zkušenosti některých žáků. Do výuky vhodně zapojovali mezipředmětové vztahy.

Žáci byli ve všech hospitovaných hodinách ukáznění, přirozeně dodržovali běžná pravidla komunikace a chování ve škole. Učitelé používali odbornou terminologii, jejich ústní projev byl většinou kultivovaný a srozumitelný. Pouze ve dvou případech byla mluva pedagoga rychlá nebo orientovaná převážně jen na spolupracující žáky.

V průběhu inspekční činnosti učitelé neprověřovali znalosti žáků na známky. Zpravidla je v hodinách chválili, většinu hodin ale končili bez závěrečného celkového zhodnocení průběhu hodin a práce žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v praktických činnostech a informatice jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Žáci 6. – 9. ročníků píší v českém jazyku a matematice pravidelné srovnávací prověrky a čtvrtletní práce.

Pro porovnávání výsledků vzdělávání s jinými školami je pravidelně využíváno testů soukromé společnosti. Analýza výsledků slouží k přijímání opatření ke zlepšení kvality výuky.

Ve spolupráci s PPP jsou na přání rodičů pravidelně testováni žáci 5. ročníků s cílem odhalit jejich studijní schopnosti.

Průběh vzdělávání a výchovy ve sledovaných vyučovacích předmětech matematika, český jazyk, anglický jazyk, prvouka, přírodověda, rodinná výchova, zeměpis, praktické činnosti a informatika je celkově velmi dobrý.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Souběžně s inspekcí proběhla tematická inspekce zaměřená na „Sledování výchovy a vzdělávání k lidským právům a toleranci“. Výsledky z této tematické inspekce, která probíhá i v jiných školách, budou zpracovány v celostátním měřítku a zveřejněny v souhrnné zprávě ČŠI.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jsou v souladu s údaji ve zřizovací listině.

V roce 2001 byla při škole zřízena rada školy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina ze dne 2. srpna 2001
2. Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, MŠMT čj. 24 786/01-21, ze dne 13. září 2001
3. Inspekční zpráva ze dne 25. listopadu 1999, čj. 102 396/99-2450
4. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003
5. Koncepce dalšího rozvoje, září 2003
6. Pracovní plán školy na školní rok 2003/2004
7. Plán práce výchovného poradce pro školní rok 2003/2004
8. Organizační řád a organizační schéma školy ze dne 1. září 2003
9. Vnitřní řád školy ze dne 28. srpna 2003
10. Rozvrh hodin jednotlivých tříd ve školním roce 2003/2004
11. Rámcový plán DVPP pro školní rok 2003/2004
12. Plán hospitační a kontrolní činnosti pro školní rok 2003/2004
13. Tematické plány hospitovaných předmětů – školní rok 2003/2004
14. Třídní knihy ve školním roce 2003/2004
15. Aktuální stav třídních výkazů a katalogových listů žáků
16. Klasifikační řád školy ze dne 1. září 2002
17. Zápisy z pedagogických rad ve školních letech 2002/2003 a 2003/2004
18. Protokoly o komisionálních zkouškách ve školním roce 2002/2003
19. Výběr žákovských prací a žákovských knížek
20. Zápisy z jednání předmětových komisí hospitovaných vyučovacích předmětů ve školních letech 2002/2003 a 2003/2004
21. Přehled témat programu Základní škola, která obsahově souvisí s doplňkovou tematikou „Ochrana člověka za mimořádných událostí“ – doklad bez bližšího určení
22. Přehled témat programu Základní škola, která obsahově souvisí s doplňkovou tematikou „Volba povolání“ – doklad bez bližšího určení

ZÁVĚR

Ve škole pracuje stabilizovaný, v průměru mladý, pedagogický kolektiv s velkým zájmem o další vzdělávání. Skladba úvazků učitelů, vzhledem k odborné a pedagogické způsobilosti i zkušenostem, v maximální míře respektuje a využívá jejich kvalifikační předpoklady. Pokud je vyučovací proces veden pedagogy bez odborné způsobilosti nemá tato skutečnost podstatný vliv na kvalitu výuky.

Materiálně-technické podmínky umožňují a podporují efektivní vzdělávání a výchovu ve sledovaných vyučovacích předmětech podle deklarovaných vzdělávacích programů. V jednotlivých hodinách byly tyto podmínky využívány v různé míře. Nabídkou prostorů pro tělovýchovu a sport veřejnosti škola podporuje mimoškolní činnost mládeže v městském sídlišti.

Učitelé zkvalitňují vyučovací proces přenášením vědomostí získaných při dalším vzdělávání pedagogických pracovníků do jednotlivých hodin. Tato skutečnost byla výrazně zřejmá v některých hospitovaných vyučovacích hodinách. K hodnocení výsledků vzdělávání a výchovy škola nově využívá vnější evaluaci, včetně analýzy výsledků a přijímání opatření. Škola je vstřícná k tělesně a smyslově postiženým žákům, jejichž integrace je přínosem nejen pro ně samotné, ale i pro ostatní žáky. Patříčná péče je věnována žákům s vývojovými poruchami učení.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Vladimír Tomek	Mgr. Vladimír Tomek, v.r.
Členové týmu	PaedDr. Marta Hunalová	PaedDr. Marta Hunalová, v.r.
	Mgr. Jaroslav Loučka	Mgr. Jaroslav Loučka, v.r.
	Mgr. Mirka Machková	Mgr. Mirka Machková, v.r.
	Mgr. Věra Rečlová	Mgr. Věra Rečlová, v.r.

Další zaměstnanci ČŠI Jan Bakeš
Daniela Kmentová
Marta Košutová

V Pardubicích dne 18. prosince 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 22. prosinec 2003

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Radek Hejný

Mgr. Radek Hejný, v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-01-20	J2-1299/03-2651
Zřizovatel	2004-01-20	J2-1299/03-2651
Rada školy	2004-01-20	J2-1299/03-2651

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.